

Bijlage: Overzicht voortgang IMVO- convenanten per risicosector

In onderstaand overzicht is beknopt weergegeven hoe maatschappelijke organisaties in het MVO Platform de voortgang ervaren in de risicosectoren zoals die oorspronkelijk door KPMG zijn geïdentificeerd. Met 'voortgang' wordt bedoeld: stappen die ertoe kunnen leiden dat middels een multistakeholderconvenant ernstige MVO-risico's in de sector aangepakt gaan worden. In dit overzicht zijn vaak uitvoerige ervaringen versimpeld samengevat in drie categorieën; goed, matig, slecht. Opgemerkt moet worden dat nog in geen enkele sector sprake is van het daadwerkelijk uitvoeren van een plan om risico's en schendingen te verminderen.

Mogelijke activiteiten van bedrijven of sectoren waarbij géén stakeholders zijn betrokken, zijn logischerwijs niet meegenomen in dit overzicht.

In de laatste kolom staat een beperkte selectie van recent onderzoek, of media-aandacht waaruit duidelijk wordt dat in de betreffende sector risico's en schendingen nog steeds aan de orde zijn.

Risico Sectoren	Beoordeling voortgang door MVO Platform*:	Toelichting:	Onderzoeken, casussen.
Bouw		<p>Sector als geheel: geen initiatief merkbaar</p> <p>Subsector natuursteen: Er hebben verkennende gesprekken plaatsgevonden die mogelijk kunnen leiden tot een IMVO convenant. Binnen deze gesprekken is het initiatief van de bedrijven gering.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Een voorbeeld van schending door bouwbedrijven in Nederland is opgenomen in deze film. • Moderne slavernij en kinderarbeid in Indiase steengroeven. Nederlandse importeurs geven weten niet uit welke groeves hun graniet komt. LIW, 2015. • Keuringsdienst van waarde over kinderarbeid in productie grafstenen: Afleveringen 2015: Grafsteen 1 & Grafsteen 2
Chemie		<p>Sector als geheel: Geen merkbaar initiatief</p>	-

Detailhandel		Sector als geheel: Geen merkbaar initiatief. Detailhandel vertoont veel overlap met andere risico sectoren.	-
Energie		Sector als geheel: Geen merkbaar initiatief	-
Financiële sector		<p>Binnen de financiële sector is een opsplitsing zichtbaar in de volgende subsectoren:</p> <p>Sub-sector banken: Hier zijn onderhandelingen gevorderd van een IMVO convenant. Ondertekening is nog hangende besluitvorming bij alle partijen. Zorgelijk is dat de thema's waarover afspraken mogelijk waren, niet zijn geselecteerd binnen de onderhandelingen en op basis van identificatie van risico's, maar op basis van vooraf vastgestelde keuze van de banken. Dit betekent dat vooralsnog geen aandacht wordt besteed aan milieu en klimaat thema's. Ook zijn er zorgen over de mate waarin afspraken mogelijk zijn in het licht van de mededingingswet.</p> <p>Sub-sector verzekeringen: Hier zijn de eerste stappen gezet die kunnen leiden tot een IMVO convenant. Er zijn positieve gesprekken gevoerd, maar ondanks toezeggingen is er nog niets bekend over de volgende stappen die de sector wil gaan zetten.</p> <p>Sub-sector pensioenen: In deze subsector is nog geen initiatief merkbaar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Veel banken schieten deels of helemaal tekort in het bevorderen van leefbaar loon en vakbondsvrijheid (Eerlijke Bankwijzer, 2016). • Ondanks profilering op duurzaamheid vertrekken veel banken meer kredieten aan fossiele energiebedrijven dan aan duurzame energiebedrijven (Eerlijke Bankwijzer 2015 en 2016). • Verzekeraars investeren in dierenleed. (Eerlijke Verzekeringswijzer, 2016) • Verzekeraars investeren miljarden in omstreden wapenbedrijven (Eerlijke Verzekeringswijzer, 2015). • Palm olie bedrijven Bumitama Agri en Wilmar International (o.a. gefinancierd door Nederlandse pensioenfondsen) betrokken bij oncontroleerbare bosbranden Indonesië (Friends of the Earth, 2015). • Banken en verzekeraars investeren weinig in recycling, maar veel in reguliere mijnbouw (Eerlijke Bankwijzer/ Eerlijke Verzekeringswijzer, 2015). • Diverse verzekeraars investeren in farmaceuten, maar bevorderen niet een eerlijke toegang tot medicijnen voor arme mensen door deze bedrijven. (EerlijkeVerzekeringswijzer, 2014).

Groothandel		Geen merkbaar initiatief	-
Hout en Papier		<p>Sector als geheel: Partijen die eerder betrokken waren bij een 'Greendeal' tonen interesse om dit uit te bouwen tot convenant. Het is echter nog onduidelijk hoe de 'Greendeal' opgeschaald kan worden tot IMVO convenant. Specifieke zorgen zijn er over hoe de 'achterblijvers' in de sector worden meegenomen en hoe nieuwe stakeholders (rond sociale thema's) betrokken gaan worden.</p>	-
Land- en Tuinbouw		<p>Sector als geheel: Enkele initiële stappen, onduidelijk want weinig maatschappelijke organisaties betrokken.</p> <p>Sub-sector bloemen: Het Floriculture Sustainability Initiative (FSI) en haar leden tonen interesse in opschalen van dit initiatief naar een convenant. Echter het één op één omzetten van dit initiatief naar een convenant is te mager en voldoet niet aan het door de SER geadviseerde kernelementen van een IMVO convenant. Ook is nog geen sprake van een brede stakeholderconsultatie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ondanks keurmerken nog veel risico's in keten van Nederlandse bloemenbedrijven (Zembla, 2016). • Onderzoek naar de implicaties voor landrechten en voedselzekerheid van bloementeelt in Afrika (LANDac, 2016). s • Indiase kinderen produceren groentezaad voor (o.a.) Nederlandse multinationals (ICN en LIW, 2015). • Bijna half miljoen Indiase kinderen werkt in katoenzaadteelt (ICN, Stop Child Labour, 2015).
Metaal/ Elektronica		<p>Sector als geheel: Er zijn diverse verkennende gesprekken gevoerd, er zijn weerstanden, maar ook enkele welwillende partijen. Hierdoor is nog veel onduidelijkheid over welke partijen het initiatief gaan nemen, en welke sub-sectoren daarbij betrokken zullen zijn.</p> <p>Sub-sector goud: Er is een 'contourenconvenant' (=</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bedrijven (waaronder Nederlandse) verantwoordelijk voor milieuvuiling en mensenrechtenschendingen in koper en kobalt mijnen in Congo (Good Electronics, SOMO, 2016). • Factsheet: problemen rondom de winning van tin (Milieudefensie, Good Electronics, 2016).

		<p>intentieverklaring getekend), er zijn vele gesprekken gevoerd. Het wordt echter nog niet ervaren als een gericht proces dat op korte termijn tot een convenant kan leiden.</p> <p>Sub-sector metallurgie: Veel maatschappelijke organisaties zijn geïnterviewd over een mogelijk convenant met deze subsector. Daarbij is de vraag opgeworpen hoe een convenant met één brancheorganisatie kan leiden tot verbreding voor de hele sector. Dit is vooralsnog onduidelijk.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Factsheet: problemen rondom winning van conflictgrondstoffen in elektronica-sector (SOMO, 2016). • No Golden Future, onderzoek naar kinderarbeid in goudmijnen in Uganda (Stop Kinderarbeid, SOMO, 2016).
Olie en Gas		<p>Sector als geheel: Geen merkbaar initiatief</p>	<p>-</p>
Textiel en Kleding		<p>Sector als geheel: Na effectieve onderhandelingen ligt er nu een sector breed convenant, gebaseerd op breed gedragen uitgangspunten, nml de OESO richtlijnen. Nu is het zaak dat minimaal 35 bedrijven, met minimaal 30% marktaandeel, het convenant ondertekenen, waarmee het geldig wordt. De verwachtingen zijn positief. Succes in deze sector in het aanpakken van de risico's is verder uiteraard afhankelijk van de implementatie van het convenant en een groeiend aantal bedrijven dat zich aansluit.</p> <p>Sub-sector schoenen: Hier zijn een aantal verkennende gesprekken gevoerd, maar de sub-sector neemt geen initiatief.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Factsheet over arbeidsmigranten in de kleding- en textielsector (Fair Wear Foundation, SOMO, 2016). • Drie jaar na Rana Plaza nog steeds onveilige fabrieken in Bangladesh (Schone Kleren Campagne, 2016). • Onderzoek naar kinderarbeid en arbeidsrecht bij 28 schoenen merken (Stop Child Labour, 2013)

**Voedingsmi
ddelen**

Sector als geheel: Na een moeizame start, die niet voldeed aan de kernelementen uit het SER-advies, vindt nu een herstart plaats. De onder onderhandelingen van een IMVO convenant starten binnenkort. Zorgpunten zijn dat de horeca en voedselhandelaren ontbreken. Ook is onduidelijk is hoeverre het mandaat van de betrokken brancheverenigingen gaat, oftewel: of bedrijven uit de sector zich zullen committeren.

- [Overtredingen arbeids- en milieu wetten bij Bonsucro gecertificeerde suiker raffinaderijen](#) in Brazilië, waaronder Raizen, waar Shell deeleigenaar van is (Ethical Sugar, 2016).
- [Bittersweet](#). De productie van suikerriet gaat regelmatig gepaard met milieuvuiling en landroof. (SOMO, Malawi Centre for Advice Research and Education on Rights, 2015)
- [Schrijnende arbeidsomstandigheden](#) op theeplantages in India (BBC, 2016).
- [Commitment uitgesproken, maar nog veel werk te doen](#) om verandering in ketens te bewerkstelligen (Behind the Brands, 2016).
- Meer [fundamentele hervormingen in de cacao sector](#) zijn hard nodig (Cacaobarometer, 2015).